

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (tretji senat)

z dne 3. oktobra 2019*

„Predhodno odločanje – Obdavčenje – Davek na dodano vrednost (DDV) – Šesta direktiva 77/388/EGS – Oprostitve – Člen 13(B)(d), točka 3 – Transakcije v zvezi s plačili – Storitve, ki jih opravlja družba za banko v zvezi z upravljanjem bankomatov“

V zadevi C-42/18,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče, Nemčija) z odločbo z dne 28. septembra 2017, ki je prispela na Sodišče 24. januarja 2018, v postopku

Finanzamt Trier

proti

Cardpoint GmbH, pravna naslednica družbe Moneybox Deutschland GmbH,

SODIŠČE (tretji senat),

v sestavi A. Prechal (poročevalka), predsednica senata, F. Biltgen, J. Malenovský, C. G. Fernlund, sodniki, in L. S. Rossi, sodnica,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za Cardpoint GmbH M. Robisch, Steuerberater, in J. Habla, Rechtsanwältin,
- za nemško vlado sprva T. Henze in R. Kanitz, nato R. Kanitz, agenta,
- za Evropsko komisijo J. Jokubauskaitė in B.-R. Killmann, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 2. maja 2019

izreka naslednjo

* Jezik postopka: nemščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 23, v nadaljevanju: Šesta direktiva).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Finanzamt Trier (davčni urad v Trierju, Nemčija) in družbo Cardpoint GmbH, pravno naslednico družbe Moneybox Deutschland GmbH, v zvezi z zavrnitvijo tega urada, da bi zadnji priznal oprostitev plačila davka na dodano vrednost (DDV) za storitve, opravljene za banko v zvezi z upravljanjem bankomatov.

Pravni okvir

Pravo Unije

Šesta direktiva

- 3 Člen 13(B)(d) Šeste direktive določa:

„Brez poseganja v druge določbe Skupnosti države članice pod pogoji, ki jih določijo zaradi zagotavljanja pravilne in enostavne uporabe oprostitev in preprečevanja vsakršnih možnih utaj, izogibanj ali zlorab, oprostijo:

[...]

(d) naslednje transakcije:

[...]

3. transakcije, vključno s posredovanjem, v zvezi z depoziti, tekočimi računi, plačili, transferji, dolgovi, čeki ali drugimi plačilnimi instrumenti, razen izterjave dolgov in factoringa;

[...]“.

Direktiva o DDV

- 4 Šesta direktiva je bila s 1. januarjem 2007 razveljavljena in nadomeščena z Direktivo Sveta 2006/112/ES z dne 28. novembra 2006 o skupnem sistemu davka na dodano vrednost (UL 2006, L 347, str. 1, v nadaljevanju: Direktiva o DDV).
- 5 Člen 135(1)(d) Direktive o DDV določa:

„Države članice oprostijo naslednje transakcije:

[...]

(d) transakcije, vključno s posredovanjem, v zvezi z depoziti in tekočimi računi, plačili, transferji, dolgovi, čeki ali drugimi plačilnimi instrumenti, razen izterjave dolgov“.

Nemško pravo

- 6 V skladu s členom 4, točka 8(d), Umsatzsteuergesetz (zakon o prometnem davku) so plačila DDV oproščene:

„Transakcije in posredovanje pri transakcijah v zvezi z depoziti, tekočimi računi, plačili in transferji ter izterjavo plačilnih instrumentov.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 7 Družba Cardpoint je za svojo stranko, ki je banka, opravljala storitve v zvezi z upravljanjem bankomatov. Ta družba je imela obveznost vzpostavitve teh bankomatov za delovanje in vzdrževanja njihovega delovanja. V ta namen je ta družba namestila računalniško strojno opremo na navedenih bankomatih in določeno programsko opremo, ki je bila nujna za pravilno delovanje teh bankomatov. Poleg tega je bila ta družba odgovorna za prevoz bankovcev, ki jih je dala na voljo banka, in polnjenje bankomatov. Nazadnje je ta družba zagotavljala svetovanje v zvezi z delovanjem teh bankomatov.
- 8 Predložitveno sodišče meni, da je dvigovanje gotovine potekalo, kot je navedeno v nadaljevanju. Ko je imetnik bančnega računa vstavil lastno bančno kartico v bankomat, je namenska programska oprema s te kartice prebrala podatke. Družba Cardpoint je te podatke preverila in pri družbi Bank-Verlag GmbH zahtevala odobritev zelenega dviga. Nato je družba Bank-Verlag GmbH to zahtevo posredovala v medbančno komunikacijsko omrežje, to pa je to zahtevo posredovalo banki izdajateljici zadevne bančne kartice. Ta banka je preverila kritje na imetnikovem bančnem računu in po isti poti nazaj posredovala odobritev ali zavrnitev zelenega dviga. V primeru odobritve je družba Cardpoint ta dvig na tem bankomatu omogočila in ustvarila vpis tega dviga. Družba Cardpoint je ta vpis posredovala v knjiženje svoji stranki, to je banki, ki je upravljala zadevni bankomat. Ta banka je vpise v nespremenjeni obliki vnesla v sistem družbe Deutsche Bundesbank (nemška zvezna banka, v nadaljevanju: BBK). Družba Cardpoint je izdelala tudi nespremenljiv dnevni seznam z vsemi transakcijami tistega dne, ki ga je prav tako poslala BBK. Na podlagi teh vpisov je bilo mogoče ugotoviti terjatev banke, ki je upravljala zadevni bankomat, do banke imetnika računa, ki je dvignil denar, in stroške, ki so nastali zaradi tega.
- 9 Družba Cardpoint je 7. februarja 2007 vložila popravljen obračun za DDV za leto 2005 in zahtevala spremembo obstoječe odločbe o odmeri davka, pri čemer je zatrjevala, da so bile njene storitve v zvezi z upravljanjem bankomatov oproščene plačila tega davka.
- 10 Finanzgericht Rheinland-Pfalz (finančno sodišče v Porenju-Pfalški, Nemčija) je po zavrnitvi te zahteve s strani davčnega urada v Trierju ugodilo tožbi, ki jo je vložila družba Cardpoint, z obrazložitvijo, da je treba opravljanje storitev te družbe šteti za „transakcije v zvezi s plačili“ v smislu Šeste direktive in so zato te storitve oproščene plačila DDV.
- 11 Davčni urad v Trierju je začel postopek pred predložitvenim sodiščem v okviru revizijskega postopka. To sodišče je prekinilo odločanje do razglasitve sodbe z dne 26. maja 2016, Bookit (C-607/14, v nadaljevanju: sodba Bookit, EU:C:2016:355).
- 12 Navedeno sodišče se sprašuje, ali je treba storitve, ki jih opravlja družba Cardpoint, opredeliti kot „tehnične in administrativne storitve“ v skladu s sodbo Bookit, ki se ne štejejo za „transakcije v zvezi s plačili“ v smislu člena 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive. Po mnenju tega sodišča gre za pomožne storitve, ki so podobne tistim, obravnavanim v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Bookit, saj so storitve družbe Cardpoint omejene na tehnično izvajanje navodil banke.

- 13 Položaj v postopku v glavni stvari naj bi imel tudi druge podobnosti s položajem, ki je bil predmet navedene sodbe. Družba Cardpoint naj bi tako pridobila podatke o bančni kartici imetnika zadevnega računa in jih posredovala banki izdajateljici te kartice. Družba Cardpoint naj bi omogočila zeleni dvig šele po tem, ko je prejela odobritev slednje. Ta družba naj torej ne bi bila odgovorna za preverjanje in odobritev posameznih naročil.
- 14 Čeprav se postopek v glavni stvari v nasprotju s položajem, ki je bil predmet sodbe Bookit, ne nanaša na nakup in prodajo vstopnic za kino, temveč na storitve, povezane z gotovinskimi izplačili na bankomatih, naj to razlikovanje ne bi upravičevalo različnega obravnavanja na področju DDV, saj naj bi ta storitev v obeh primerih v bistvu pomenila izmenjavo informacij ter tehnično in administrativno pomoč.
- 15 Ob tem pa se to sodišče sprašuje, ali je treba upoštevati dejstvo, da v postopku v glavni stvari, v nasprotju s položajem v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Bookit, poleg plačilne transakcije ni ločene prodajne pogodbe. Vendar to sodišče meni, da iz sodbe Bookit ne izhaja, da je treba pomožne tehnične storitve obravnavati različno glede na zadevno transakcijo.
- 16 Poleg tega naj bi bilo v obeh primerih plačilo za storitev preprosto določiti, namen oprostitev finančnih transakcij pa naj bi bil, da se med drugim odpravi morebitne težave, povezane z določitvijo davčne osnove in zneska DDV, ki se lahko odbije.
- 17 V teh okoliščinah je Bundesfinanzhof (zvezno finančno sodišče, Nemčija) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali so tehnične in administrativne storitve, ki jih ponudnik storitve opravlja za banko, ki upravlja bankomat, in za gotovinska izplačila te banke na bankomatih, na podlagi člena 13(B)(d), točka 3, [Šeste direktive] oproščene plačila davka na dodano vrednost, če enakovrstne tehnične in administrativne storitve, ki jih opravlja ponudnik storitev za plačila s karticami pri prodaji vstopnic za kino, v skladu s sodbo [Bookit] na podlagi te določbe niso oproščene plačila davka?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 18 Predložitveno sodišče s svojim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive razlagati tako, da se za transakcijo, oproščeno plačila DDV, ki se nanaša na plačila in na katero se nanaša ta določba, šteje opravljanje storitve, opravljene za banko, ki upravlja bankomate, ki obsega vzpostavitev teh bankomatov za delovanje in vzdrževanje njihovega delovanja, njihovo polnjenje, namestitve strojne in programske opreme za branje podatkov z bančnih kartic nanje, posredovanje zahteve za odobritev dviga gotovine banki izdajateljici uporabljene bančne kartice, izplačilo zahtevane gotovine in vpisovanje dvigov.
- 19 Najprej je treba poudariti, da so oprostitve, ki so bile prej določene v členu 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive, ki se v obravnavani zadevi uporablja *ratione temporis*, povzete v členu 135(1)(d) Direktive o DDV. Sodna praksa Sodišča v zvezi z zadnjo določbo je torej upoštevena za razlago enakih določb iz Šeste direktive.
- 20 Opozoriti je treba tudi, da je, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 24 sklepnih predlogov, dvig na bankomatu „plačilna storitev“ v smislu prava Unije. Poleg tega je Sodišče glede „transakcij v zvezi s plačili“ v smislu Šeste direktive že presodilo, da preudarki o transakcijah v zvezi s transferji, na katere se nanaša ta direktiva, veljajo tudi za transakcije v zvezi s plačili (glej v tem smislu sodbo z dne 5. junija 1997, SDC, C-2/95, EU:C:1997:278, točka 50).

- 21 Ob upoštevanju teh preudarkov je mogoče iz ustaljene sodne prakse sklepati, da morajo zadevne storitve, da bi jih bilo mogoče opredeliti kot „transakcije v zvezi s plačili“ v smislu člena 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive, s splošnega vidika tvoriti ločeno celoto, katere posledica je izpolnitev posebnih in bistvenih nalog plačila ter katere učinek je torej prenos sredstev in povzročitev sprememb v pravnem in finančnem položaju. S tega vidika je treba storitev, ki je oproščena davka, v smislu Šeste direktive razlikovati od zgolj fizične ali tehnične storitve (glej v tem smislu sodbo Bookit, točka 40 in navedena sodna praksa).
- 22 Zato so funkcionalni vidiki odločilni za odločitev, ali je transakcija povezana s plačili v smislu člena 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive. Merilo – na podlagi katerega je mogoče razlikovati med transakcijo, katere učinek je prenos sredstev in povzročitev sprememb v pravnem in finančnem položaju in ki spada med oprostitve, določene s to določbo, in transakcijo, ki nima takih učinkov in torej ne spada med te oprostitve – je odvisno od tega, ali se z zadevno transakcijo dejansko ali morebiti prenese lastništvo nad zadevnimi sredstvi oziroma je njena posledica izpolnitev posebnih in bistvenih nalog takega transferja (glej v tem smislu sodbi Bookit, točka 41, in z dne 25. julija 2018, DPAS, C-5/17, EU:C:2018:592, točka 38 in navedena sodna praksa).
- 23 Čeprav je zaradi dejstva, da lahko zadevni ponudnik storitve sam direktno obremeni in/ali kreditira neki račun ali pisno posreduje na računih nekega imetnika, načeloma mogoče šteti, da je ta pogoj izpolnjen, in ugotoviti, da spada zadevna storitev med oprostitve, pa zgolj zaradi dejstva, da se pri tej storitvi taka naloga neposredno ne opravi, ni mogoče takoj izključiti, da bi lahko šlo za oprostitve, saj v točki 21 te sodbe navedena razlaga ne prejudicira načinov izvedbe plačil (glej po analogiji sodbo Bookit, točka 42 in navedena sodna praksa).
- 24 Na postavljeno vprašanje je treba odgovoriti ob upoštevanju teh preudarkov.
- 25 V obravnavani zadevi je iz predložitvene odločbe razvidno, da družba Cardpoint sama ni obremenila zadevnih bančnih računov, temveč je izvedla fizično izplačilo dvignjenega denarja na bankomatih, katerih delovanje je vzdrževala. Poleg tega družba Cardpoint ni sama odobrila transakcij. Družba Cardpoint namreč ni bila pooblaščenca za sprejemanje odločitev v zvezi z zadevnimi transakcijami, temveč je podatke po verigi posrednikov posredovala banki izdajateljici uporabljene bančne kartice in nato izpolnila navodila te banke tako, da je izplačala zahtevano gotovino. Nato je družba Cardpoint izvedla vpis zadevnega dviga gotovine, ki ga je posredovala v knjiženje svoji stranki, to je banki, ki je upravljala zadevni bankomat.
- 26 Iz tega izhaja, da storitve, ki jih je opravljala družba Cardpoint, niso bile take, da bi se z njimi lahko izvedel prenos sredstev, niti da bi povzročile spremembe v pravnem in finančnem položaju, ki so značilne za „transakcijo v zvezi s plačili“ v smislu člena 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive. Res je, da v nasprotju s položajem, ki je bil obravnavan v zadevi, v kateri je bila izdana sodba Bookit, storitve, ki jih je opravljala družba Cardpoint, niso bile omejene na izmenjavo podatkov med banko izdajateljico in banko, ki je upravljala zadevni bankomat, temveč so se nanašale tudi na fizično izplačilo gotovine. Vendar izplačilo bankovcev med dvigom na bankomatu ne pomeni prenosa lastništva družbe Cardpoint na uporabnika tega bankomata. Banka izdajateljica bančne kartice je tista, ki je odobrila dvig gotovine, ki je obremenil ustrezen znesek na bančnem računu uporabnika navedenega bankomata, in ki je prenesla lastništvo denarja neposredno na tega uporabnika.
- 27 Poleg tega je, kot je navedel generalni pravobranilec v točki 40 sklepnih predlogov, le banka, ki je upravljala zadevni bankomat, vnesla vpise v sistem BBK. Namen nespremenljivega dnevnega izpiska podatkov, na katerem so vse transakcije zadevnega dne, ki ga je družba Cardpoint ustvarila in posredovala BBK, je bil, da je bila BBK obveščena o vseh izvedenih in odobrenih transakcijah, zato ne bi bilo mogoče šteti, da izpolnjuje posebne in bistvene naloge plačila.

- 28 Razlage – v skladu s katero storitve, ki jih je opravljala družba Cardpoint, niso take, da bi se lahko z njimi izvedel prenos sredstev, ki bi povzročil spremembe v pravnem in finančnem položaju, ki so značilne za transakcijo v zvezi s plačili – ne ovrže dejstvo, da so bile storitve, ki jih je opravljala družba Cardpoint, med drugim glede vnosa podatkov in njihovega posredovanja ter izplačila gotovine, nujne za izvedbo transakcije v zvezi s plačili, ki je oproščena plačila davka. V zvezi s tem iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ob upoštevanju ozke razlage oprostitvev plačila DDV zgolj zaradi tega ni mogoče sklepati, da so navedene storitve oproščene plačila davka, če druga merila iz točk 21 in 22 te sodbe niso izpolnjena (glej v tem smislu sodbo z dne 25. julija 2018, DPAS, C-5/17, EU:C:2018:592, točka 43).
- 29 Tako razlago pojma „transakcije v zvezi s plačili“ iz člena 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive poleg tega potrjuje cilj te določbe, ki je, kot izhaja iz sodne prakse Sodišča, med drugim odpraviti morebitne težave pri določanju plačila za storitev in torej davčne osnove (glej v tem smislu sodbo Bookit, točka 55 in navedena sodna praksa). Iz spisa, ki je na voljo Sodišču, namreč izhaja, da je plačilo, ki ga je prejela družba Cardpoint za opravljanje njenih storitev, mogoče opredeliti brez posebnih težav.
- 30 Ob upoštevanju zgoraj navedenih preudarkov je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive razlagati tako, da se za transakcijo, oproščeno plačila DDV, ki se nanaša na plačila in na katero se nanaša ta določba, ne šteje opravljanje storitve, opravljene za banko, ki upravlja bankomate, ki obsega vzpostavitev teh bankomatov za delovanje in vzdrževanje njihovega delovanja, njihovo polnjenje, namestitev strojne in programske opreme za branje podatkov z bančnih kartic nanje, posredovanje zahteve za odobritev dviga gotovine banki izdajateljici uporabljene bančne kartice, izplačilo zahtevane gotovine in vpisovanje dvigov.

Stroški

- 31 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (tretji senat) razsodilo:

Člen 13(B)(d), točka 3, Šeste direktive Sveta 77/388/EGS z dne 17. maja 1977 o usklajevanju zakonodaje držav članic o prometnih davkih – Skupni sistem davka na dodano vrednost: enotna osnova za odmero je treba razlagati tako, da se za transakcijo, oproščeno plačila davka na dodano vrednost, ki se nanaša na plačila in na katero se nanaša ta določba, ne šteje opravljanje storitve, opravljene za banko, ki upravlja bankomate, ki obsega vzpostavitev teh bankomatov za delovanje in vzdrževanje njihovega delovanja, njihovo polnjenje, namestitev strojne in programske opreme za branje podatkov z bančnih kartic nanje, posredovanje zahteve za odobritev dviga gotovine banki izdajateljici uporabljene bančne kartice, izplačilo zahtevane gotovine in vpisovanje dvigov.

Podpisi